

ДЕТСКА ГРАДИНА „ЗДРАВЕЦ”- ПАЗАРДЖИК

Град Пазарджик, ул. “Васил Априлов” №1, тел. 44-46-75, E-mail zdravetz_pz@abv.bg

УТВЪРДИЛ:

АННА ВЪЛЕВА

Директор на ДГ „Здравец”

Модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина

*Моделът е създаден на основание чл.39,ал.2 от Наредба за изменение и допълнение
на Наредба 5 от 2016 год. в сила от 02.10.2020 год.*

Процесът на адаптация за всяко дете е различен и индивидуален. Динамичната съвременна действителност, настъпващите промени в нея налагат необходимостта от адаптивни механизми у децата от най-ранна възраст. Те улесняват приспособяването им към различни житейски промени и ситуации.

Социалната среда в детските заведения се различава от семейната, към която детето е силно привързано. Отделянето му от близките хора и приспособяването му към новите условия винаги представляват труден преход. Новите изисквания често са непосилни за малкото дете и затова то трябва да бъде подпомогнато от родителите си и от персонала на ДГ, за да се адаптира бързо и сравнително безболезнено към новите условия.

В това отношение задачата на персонала в детското заведение е сложна и много отговорна, защото от първото адаптиране зависи реакцията му към всичко непознато по-нататък в съзнателния му живот. Всички усилия на педагога, медицинските специалисти помощник-възпитателите са насочени към предотвратяване на „срив“ в механизмите на адаптация и създаване на равновесие, от което зависи спокойствието и хармоничното развитие на детската личност, способността на детето да се ориентира в света и възможността да се реализира като пълноценна личност.

Процесът на приспособяването е строго индивидуален за всяко дете и за пълна адаптация може да се говори тогава, когато липсва всякакво напрежение и човекът се чувства спокоен неограничено време в новата обстановка. Приспособяването изисква, от една страна, откъсване и отказ от досегашното, което е привично овладяно, а от друга, научаване на нови и допълнителни неща във връзка с новите изисквания.

Доказано е, че в зависимост от индивидуалните особености и характера се обособяват три групи деца:

- **Самостоятелни деца** - адаптацията протича леко;
- **Афективно боязливи и нерешителни;**
- **Силно зависими от майките си**, за които периодът на адаптация е сложен и труден.

В зависимост от продължителността на периода на адаптация децата се класифицират, както следва:

1. Децата с лека степен на адаптация -10-15 дни, това са по-самоуверени деца, които имат създадени навици и умения за самообслужване, създаващи им самочувствие.

2. Децата със средна степен на адаптация - отрицателните емоции при тях стихват до 30 дни. Характерни са нарушения на съня и апетита, отказ от игри, бурно изразяване на протест и неутешим плач.

3. Децата с тежка степен на адаптация - продължава до 2 месеца, характеризира се с емоционално разстройство, плач, кризи, които се отразяват на общото състояние на децата, намаляване на теглото, неадекватно поведение и чести заболявания, които затрудняват приспособителния процес.

4. Съществува и още една група - **„неадаптивни деца“**. Приема се, че деца с тежки и чести заболявания не успяват да си изградят адаптационни рефлексии, но това може да бъдат и деца, при които адаптационните механизми са претоварени или изтощени.

За адаптацията важно е значението на семейната среда, индивидуалността на детето и неговата психика.

За определяне на една или друга форма на адаптация се посочват следните основни **критерии**:

- Емоционално състояние на детето;
- Отношението му към възрастните;
- Отношението му към връстниците;
- Състояние на съня и апетита;
- Честота и продължителност на остри заболявания;
- Сроковете, в които детето се нормализира.

Прилагането на модела за адаптация цели :

1. Успешно адаптиране на детето чрез прилагане на ефективни мерки за осигуряване на плавен преход от семейната среда към детската градина;
2. Изграждане на семейна общност в рамките на детската градина. Овладяване и усъвършенстване на взаимодействието на учителите с представителите на семейната общност в детската градина;
3. Изграждане на подкрепяща, приемна, безопасна, мултикултурна, интерактивна среда;
4. Споделяне на опит в рамките на детската градина, в т.ч. и със семейната общност.

I. Задължения на педагогическия екип на ДГ

Дейности на екипа, които да благоприятстват процеса на адаптиране:

1. Диференцирани принципи и дейности при адаптацията на всяко дете;
2. Специалното отношение на педагога към новопостъпилите е задължително;
3. Необходимо им е повече внимание, индивидуални игри, осигуряване на емоционален момент - внасяне на играчка./;
4. Осигуряване непосредственото участие на родителите в периода на адаптация;
5. През първия месец ежедневен мониторинг по отношение на здравето и психо- емоционалното състояние на детето;
6. В зависимост от адаптивната способност на детето, родителят може да престоява в детската група до постигане желаното поведение;
7. Подкрепа на детето по отношение на навиците му през първоначалния етап на адаптация;
8. Провеждане на дейности / по избор/ с децата и родителите . Например:
 - Избиране **талисман** на групата / любима играчка, герой/;
 - Запознаване на детето със заобикалящата го среда/ помещенията, в които пребивава: спалня, занималня,сервизни помещения и др./ ;
 - Провеждане на специални игри занимания, насочени към подобряване психо-емоц. състояние на децата;
 - Подбиране на игри и упражнения за изграждане положително отношение на детето към ДГ;
 - Изготвяне на **индивидуални картони** на децата / *прилож. 1/*
 - Водене на **адаптационни листове** / *прилож. 2/*
 - Провеждане на **Анкета с родителите**, която има за цел предварително проучване на децата - техните интереси, възможности, потребности за осъществяване на адекватна подготовка на персонала в детската ясла и за оптимизиране на адаптацията на новопостъпилите. Анкетната карта е персонална и съдържа фрази, предназначени за довършване от родителя / *Прилож. 3/*
 - Чрез **игровата дейност** да насочва детето към приятни емоции и разговори.
 - **Различните моменти от дневния режим.** Най-обичаните дейности са *музика, изобразително изкуство, куклен театър*
 - **Кукленият театър** създава положително отношение на детето към детското заведение и по емоционален път въздейства за приспособяването му към обстановката. Куклите могат да се използват и за индивидуален разговор с детето, поощрения и пожелания. Картините и илюстрациите отключват вниманието и създават приятни емоции.

- „Театър от родители за деца” - Кратки етюди изнасяни от родители на децата;
- Детска телевизия „Здравец” – заснемане моменти от дневния режим и съвместното им гледане с децата
- Други

II. Отговорности на родителите:

За по-бързо и безболезнено адаптиране на детето към условията в детската ясла е необходима предварителна подготовка непосредствено преди постъпването му там.

- Най-важният момент е свързан с уеднаквяването на дневния режим. Това означава преди всичко детето да се научи да се храни и спи в точно определено време. Създайте навик у детето за заспиване без уговорки, четене и не подценявайте значението на фиксираното време за сън.
- Друг съществен момент е психологическата подготовка. Родителите целенасочено да създават положителна нагласа към новото място в разговор с детето, като се предизвиква интерес и любопитство. Внимателно да се изтъкне положителното, а именно присъствието на много деца, играчки, люлки и др. То не бива да се чувства изоставено и да мисли, че е нежелано у дома.
- Желателно е предварително посещение в детското заведение с цел запознаване с новата обстановка, дневния режим и персонала. Присъствието на близък човек смекчава тревогата му и прави прехода плавен и безболезнен. Ако детето има познат в новата среда или се привърже към някого от персонала, адаптацията придобива по-лек и безпроблемен характер.
- Добре е няколко дни преди официалното постъпване в ДГ то да се запознае на място с новите условия на средата за ограничен период от време. /Препоръчва се то да е придружено от родител или друг близък възрастен.
- Необходимо е родителите да запознаят учителите с индивидуалните особености на своето дете, за навиците и уменията му;
- Препоръчително е раздялата с мама и тате да е бърза и кратка, дори детето да започне да плаче;
- Много важни са емоциите на родителя при раздяла. Колкото по-плах и нерешителен е той, толкова по-тревожно ще бъде детето;
- На детето трябва да бъде обяснено след кое събитие от деня ще го вземат./ след като се наобядва или след като се наспи. Така детето няма да е тревожно кога и дали ще го вземат, а ще очаква събитието;
- Не променяйте правилата, които сте въвели при раздяла. Детето има нужда от твърди граници и правила, за да се адаптира бързо;
- От значение е редовното ходене на ДГ. Нека детето свикне с мисълта, че от понеделник до петък има задължения- то е на детска градина, мама и татко са на работа, а събота и неделя са дни за почивка и забавления;
- Желателно е дрехите да са лесни за събличане и обличане, да нямат сложни закопчавания или трудно да минават през главата, обувките да са лесни за обуване и събуване;
- Създайте си семеен ритуал при воденето и взимането на детето от ДГ.

Симптоми на адаптираното дете:

- Детето се чувства добре в средата / в групата /
- Разделя се самостоятелно и в добро настроение с родителя /родителите ;
- По време на престоя в детската градина детето е спокойно. Може да води диалог, да говори спокойно за своите родители, по отношение на „кога и дали“ ще го вземат от ДГ;
- По време на занимания и игри общува с възрастните като задава въпроси, с които очаква да бъде потвърдена неговата сигурност;
- При тръгване от ДГ разказва с удоволствие на родителите за преживяното през деня.

Педагозите и родителите трябва да имат търпение и да подпомагат детето в процеса на адаптация, за да протече той възможно най-бързо и безболезнено.

Процесът на адаптация за всяко дете е различен и индивидуален. Очевидно е, че новата обстановка и непознатите лица предизвикват чувство на неувереност, което се прикрива или с излишна плахост, или с бурно поведение. Отделянето му от близките хора и приспособяването му към новите условия винаги представляват труден преход. Новите изисквания често са непосилни за малкото дете и то трябва да бъде подпомогнато от родителите си и от персонала на детската градина, за да се адаптира бързо и сравнително безболезнено към новите условия.

В това отношение задачата на персонала в детското заведение е сложна и много отговорна, защото от първото адаптиране зависи реакцията му към всичко непознато по-нататък в съзнателния му живот.

§. Настоящият „Модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина“ неразделна част от Правилника за дейността на детската градина.

§. Той е отворен за промени, подлежащ на непрекъснато развитие и обогатяване в съответствие с нормативната база и очакванията на обществото.

§. Приема се на педагогически съвет в началото на годината.

§. Контрола по спазването му се осъществява лично от Директора.

§. Моделът е публикуван на сайта на ДГ.

ИНДИВИДУАЛЕН КАРТОН

на Група
дата на постъпване

1. Дата на раждане Пол : момче, момиче

2. Брой на членовете в семейството

3. Поредност между братята и сестрите : първородно, второ, трето, ...

4. Използване на галено име към детето в семейството : да, не
—името

5. Особенности на детското хранене (*подчертайте отговора*)

а) Поема ли течности? твърде много, достатъчно, твърде малко, твърде често и малко, твърде често и много

б) Начин на хранене: с усилие от страна на възрастните, с различни занимания за отвличане на вниманието, с игра, спокойно

в) Има ли алергии към храни или хранителна непоносимост към храни? да, не— Ако отговорът е „да“, запишете към кои храни и хранителни продукти

6. Особенности на хигиенните навици (*подчертайте отговора*)

а) Измива ли ръцете си преди и след хранене? да — самостоятелно без подсещане, с подсещане, с помощ, не

б) Измиване на зъбите сутрин: и вечер да — всеки ден, през един ден, през повече от един ден, през повече от два дни

в) Измиване на зъбите вечер: да — всяка вечер, през един ден, през повече от един ден, през повече от два дни, не

7. Особенности на детския сън (*подчертайте отговора*)

а) Има ли режим на съня (заспива в точни часове)? през деня — да, не, вечерта — да, не

б) Колко часа е сънят на детето за денонощието (нощният и дневният заедно)?

(Норми: до 12–14 часа за първата година; до 12–13 часа за 2-годишните; до 12 часа за 3-годишните)

в) Начин на заспиване: самостоятелно и спокойно, в присъствие на възрастен, с уговорки, с любима играчка

г) Особенности на съня: спи спокойно, стряска се рядко, стряска се често, спи неспокойно и се събужда с плач, спи в присъствие на възрастен

д) Особенности след събуждане: събужда се спокойно и остава в леглото, събужда се и веднага става от леглото, събужда се и започва да плаче, други особености

е) Има ли своя пижама/нощница за сън? да, не

8. Умения за ползване на тоалетна/гърне (*подчертайте отговора*)

а) Детето съобщава само за своите естествени нужди: да, не

б) Детето ползва самостоятелно тоалетна: да, не

в) Детето ползва самостоятелно гърне: да, не

9. Игри и занимания (*запишете и/или подчертайте отговора*)

а) Любима играчка на детето

б) Любима игра на детето

в) Ежедневни (любими) занимания на детето

г) Играе ли с други деца и/или връстници? да, не

д) Колко често: да — всеки ден, през два дни, през повече от два дни, веднъж седмично, по-рядко от веднъж седмично

е) Дава ли своите играчки на другите деца? да, не

ж) Спазва ли правилата на игрите? да, не

– В кои случаи спазва правилата?

– В кои случаи не спазва правилата?

10. Взаимоотношения с родителите, възрастните и/или връстниците (подчертайте отговора)

а) Среща ли се с други възрастни, освен членовете на семейството? да, не . – При отговор „да“ уточнете: с роднини, съседни, приятели, непознати

б) Има ли приятели? да, не

в) Общува ли с връстници и деца? да, не

– При отговор „да“ уточнете: да – в семейството, роднини, съседни, приятели, непознати

г) Общува ли с други възрастни? да, не

– При отговор „да“ уточнете: да – в семейството, роднини, съседни, приятели, непознати

д) Показва ли привързаност към майката? да, не

е) В непозната обстановка показва безпомощност, неувереност, неспокойствие, спокойствие, увереност, активност. да, не

ж) Проявява „ревност“, гняв, агресия към други деца: да, не

– Ако отговорът е „да“, кога и в какво се проявява ревността?

11. О собености в ежедневието поведение на детето (подчертайте отговора)

а) При плач задържа дъха: да, не

б) При неудовлетворена реакция пищи: да, не

в) При неудовлетворена реакция скубе: да, не

г) Блъскане на глава: да, не

д) Хвърляне на предмети: да, не

е) Утешителни навици: смучене на пръст, биберон, гризане на нокти, блъскане на главата, други

ж) Други особености в поведението

12. Особености на детското внимание в ежедневието режим (подчертайте отговора) отвлечено, разсеяно, задържа внимание с уговорки, задържа за кратко време, задържа колкото е необходимо

13. Чувствителност към специфични медикаменти (подчертайте отговора)

а) Има ли алергия към определени медикаменти? да, не

– Ако отговорът е „да“, запишете медикаментите:

14. Друга информация

.....

АДАПТАЦИОНЕН ЛИСТ

на посещавало ДЯ / непосещавало ДЯ

Група Учители на групата:

№	Показатели	Обобщени резултати- при постъпване	Резултати- след адаптацията
1	2	3	4
	Психо-емоционално състояние		
	Активност		
	Социални контакти с възрастните, включване в занимания и игри		
	Социални контакти с връстниците		

Навици за самообслужване		
Сън		
Хранене		
Степен на адаптация : 		Време на адаптация:

АНКЕТНА КАРТА

Уважаеми родители,

Въпросът за адаптиране на 3-4-годишните деца при постъпване в детска градина е важен и изисква специално внимание от всички възрастни, с които общуват.

Улесняването на адаптирането, е актуален проблем, чието сполучливо разрешение може и трябва да доведе до съкращаване на времето за адаптация и намаляване броя на „неприспособените“ трудните за възпитаване деца, на отклоненията в тяхното поведение и здраве.

Анкета с родителите, има за цел получаване на вярна информация от родителите за децата - техните интереси, възможности, потребности за да изведем и приложим на практика възможно повече и по-добри методи, средства, похвати, форми на работа за по-безболезнената им и бърза адаптация, като се спазва строго индивидуалният подход във всеки отделен случай.

Анкетната карта е персонална и съдържа фрази, предназначени за довършване от родителя:

- Какво трябва да знаеш за мен

.....

- Мама и татко галено ми казват

.....

- Обичам да ям

.....

- Не приемам с апетит

.....

- Режимът ми на спане е

.....

- Обичам да играя с

.....

- Любимата ми играчка е

.....

- Плаша се, когато

.....

- Щастлив/а/ съм, когато

.....

- Обичам да играя с мама и тате на

.....

Благодарим Ви !